

Advies: omgaan met de coronacrisis

1. Advies

De Raad van Advies spreekt haar waardering uit voor de maatregelen die de Dopingautoriteit genomen heeft om aan de coronacrisis het hoofd te bieden, en de Raad van Advies steunt de door de Dopingautoriteit gekozen werkwijze. De Raad van Advies constateert dat de Dopingautoriteit een kwetsbare organisatie is, en dat voor de uitvoering van het dopingcontroleproces door de Dopingautoriteit duidelijke, op dit werk toegespitste richtlijnen nodig zijn.

De Raad van Advies betreurt de houding van WADA ten opzichte van de door de Dopingautoriteit ontwikkelde aangepaste (afstands-)controle.

De Raad van Advies betreurt evenzo het standpunt van het RIVM dat voor de uitvoering van een dopingcontrole geen andere maatregelen nodig zijn dan voor andere contactberoepen (kappers, etc.) gelden.

De Raad van Advies vreest dat WADA en het RIVM zich onvoldoende beseffen dat het geen vrijwillig contact is: een sporter kan besluiten niet naar de kapper te gaan, maar kan zich niet onttrekken aan een dopingcontrole.

De Raad van Advies adviseert om WADA en het RIVM opnieuw te benaderen om te bewerkstelligen dat er een duidelijk protocol komt voor de uitvoering van dopingcontroles.

De Raad van Advies adviseert verder dat er opnieuw een poging gedaan wordt om WADA van de noodzaak van aangepaste controles te doordringen. Daarbij acht de Raad van Advies een belangrijk argument dat bijna alle NADO's ter wereld zoeken naar een oplossing binnen de 1,5 m maatschappij en dat een flexibel en creatief leiderschap nu noodzakelijk is.

De Raad van Advies adviseert de voorzitter verder om - waar dat enigszins mogelijk is - gesprekken en interviews met sporters 'live' te doen. De beperkingen die onvermijdelijk verbonden zijn aan contacten per telefoon of teleconferentie gelden naar de mening van de Raad van Advies in het bijzonder voor dergelijke gesprekken en interviews, aangezien emoties hier een grote rol (kunnen) spelen, en de belangen voor de sporter aanmerkelijk (kunnen) zijn.

2. Startnotitie: De coronacrisis

Algemeen

De Dopingautoriteit werd halverwege maart 2020 overvallen door de corona gerelateerde maatregelen die de overheid afkondigde (zoals dat ook voor de hele Nederlandse maatschappij en de internationale antidopingwereld gold). Direct na de eerste persconferentie waarin de minister-president ingrijpende maatregelen afkondigde, werd thuiswerken de norm, en werden de activiteiten waarbij sprake is van direct contact tussen de sporter en de Dopingautoriteit (dopingcontroles, interviews, fysieke voorlichtingsbijeenkomsten) vrijwel geheel stilgelegd.

Dat thuiswerken de norm is (en aanwezigheid op kantoor dus de uitzondering) geldt tot op de dag van vandaag. Van fysieke voorlichtingsbijeenkomsten of interviews met

sporters en anderen is ook nog steeds geen sprake. Maar met de dopingcontroles wordt sinds eind mei een 'doorstart' gemaakt.

Leidend bij onze aanpak was en is het regeringsbeleid, zoals dat periodiek tijdens persconferenties bekend gemaakt wordt, en meer gedetailleerd vanuit het ministerie van VWS aan ons wordt medegedeeld. Tegelijkertijd is en blijft de Dopingautoriteit gebonden aan de WAD Code en bijbehorende standaarden. Het spanningsveld tussen deze beide juridische werkelijkheden is mede de aanleiding voor de voorliggende adviesvraag.

Kantoorsituatie

Sinds half maart werken alle kantoormedewerkers thuis, tenzij hun aanwezigheid op kantoor (voor enig deel van een dag) noodzakelijk is, of de medewerker zelf uitdrukkelijk de voorkeur geeft aan werken op kantoor boven thuiswerken. In de praktijk betekent dit dat:

- Een aantal keer per week iemand van het secretariaat (korter of langer) naar kantoor komt om noodzakelijk werk te verrichten;
- er regelmatig medewerkers van de afdeling Handhaving & Opsporing aanwezig zijn om taken te verrichten die niet vanuit huis kunnen worden verricht;
- één medewerker van de afdeling Ondersteuning structureel op kantoor werkt;
- en er voor teleconferenties één of twee mensen naar kantoor komen.

De noodzakelijke reinigingsmiddelen zijn aangeschaft en beschikbaar gesteld, de instructies aan het schoonmaakbedrijf zijn aangepast, en bij deze basale bezetting is het houden van anderhalve meter afstand goed mogelijk. Dat laatste zal anders worden als alle medewerkers op enig moment weer op kantoor gaan werken.

Educatie

Sinds het annuleren van de voorlichtingsbijeenkomsten is er extra ingezet op de promotie van de verschillende online educaties die in de afgelopen jaren ontwikkeld zijn. De stijging van het gebruik van deze digitale mogelijkheden blijft echter achter bij de daling van het beoogde aantal deelnemers aan voorlichtingsbijeenkomsten.

Klaarblijkelijk wordt – ondanks onze inspanningen – nu een deel van de sporters en begeleiders *niet* bereikt, die zonder corona *wel* bereikt zouden zijn (iets dat in deze bijzondere tijden amper verrassend mag heten). Per 1 juni is het in principe weer mogelijk om bijeenkomsten (van maximaal 30 personen) te organiseren. Overleg met de bonden over wensen en mogelijkheden is gaande. Maar alles wijst erop dat het lang kan duren voor deze doorstart weer tot het gebruikelijke aantal bijeenkomsten leidt.

Resultaat management en tuchtprocedures

Op het moment dat de beperkte lockdown werd afgekondigd, had de Dopingautoriteit vanzelfsprekend een aantal zaken in behandeling, en na die datum ontvingen wij nog een aantal laboratoriumresultaten die tot nieuwe 'zaken' leidden. De gesprekken ('interviews') met betrokkenen vinden nu telefonisch plaats (wat gezien de aard van deze gesprekken een duidelijk nadeel is). Maar op deze wijze kunnen we de zaken toch redelijk goed voorbereiden voor de tuchtrechtelijke afhandeling (dan wel kunnen we tot schikkingen komen). Zaken die voor de tuchtrechtelijke afhandeling zijn overgedragen aan de bond of het ISR kunnen daar alleen worden afgehandeld als er geen hoorzitting nodig is. Zaken waar een hoorzitting wel nodig is, blijven vooralsnog liggen, aangezien het ISR er niet voor gekozen heeft om hoorzittingen per teleconferentie te organiseren.

Dopingcontroles

Dopingcontroles zijn de meest gezichtsbepalende activiteiten van de Dopingautoriteit, en het wegvallen van (het grootste deel van) de controles riep dan ook veel vragen op bij sporters, sportorganisaties en publiek. De afdeling Handhaving & Opsporing van de Dopingautoriteit heeft daarop het initiatief genomen om een 'coronabestendige' procedure te ontwikkelen, waarbij de communicatie tussen sporter en dopingcontroleur geheel via twee tablets verloopt. Deze procedure draagt elementen van initiatieven die

gelijktijdig in andere landen ontplooid werden in zich. De procedure is innovatief en gaat verder dan de procedures van de collega NADO's.

Niet geheel onverwacht verzette WADA zich tegen de invoering van de door ons ontwikkelde procedure. WADA wil ook in deze bijzondere tijden vasthouden aan de gebruikelijke normen (in het bijzonder de International Standard for Testing and Investigations en de International Standard for Laboratories). WADA vreest juridische complicaties en zoekt zekerheden, o.a. door de sporters expliciet akkoord te laten gaan met afwijkingen van de standaarden. De discussie tussen ons en WADA resulteerde in een compromis, maar dit compromis werd aan het wankelen gebracht toen bleek dat het RIVM onze aanpak als 'te vergaand' beoordeelde. Ook dat is overigens niet zeer vreemd: proactief handelen draagt in zich dat je ingehaald kan worden door de actualiteit in een project van deze omvang. Onze mening dat het 'gedwongen' contact tussen een sporter en een controleur niet gelijk gesteld kan worden aan het 'vrijwillige' contact tussen een kapper en zijn klant, wordt blijkbaar niet gedeeld. Uiteindelijk is besloten de 'contactloze' methode alleen in te zetten in situaties waarin de sporter en/of zijn huisgenoten gezondheidsklachten hebben die mogelijk gerelateerd zijn aan corona (of een andere besmettelijke aandoening).

3. Adviesvragen

Hoe beoordeelt de Raad van Advies de positie van de Dopingautoriteit waarin zowel de overheidsmaatregelen als de internationale eisen geldig zijn, en kan de RvA een advies geven over de wijze waarop met dit spanningsveld moet worden omgegaan?

Is de Raad van Advies van mening dat de hierboven geschetste aanpassingen in onze werkwijzen en de daaruit voortgekomen situatie adequaat zijn, of heeft de RvA aanvullende dan wel bijstellende suggesties?

Kan de Raad van Advies de voorzitter verder van advies dienen over de vraag hoe de coronacrisis het beste tegemoet getreden kan worden?

4. Appreciatie door voorzitter Dopingautoriteit

Met waardering heb ik kennis genomen van de adviezen van de Raad van Advies.

Het doet mij genoegen dat de Raad van Advies de door mij gekozen aanpak, en meer in het bijzonder de ontwikkeling van een aangepaste 'contactloze' controleprocedure steunt. De investeringen in deze methode acht ik – ook nu nog - nuttig en verantwoord, ondanks het feit dat de methode in de praktijk waarschijnlijk betrekkelijk weinig zal worden toegepast.

Het opnieuw benaderen van het RIVM, zoals de Raad van Advies adviseert, acht ik inmiddels niet meer opportuun. Mede naar aanleiding van het standpunt van het RIVM is besloten om de 'contactloze' methode alleen in te zetten als de sporter (relevante) gezondheidsklachten heeft, en/of dat geldt voor iemand in de omgeving van die sporter. Deze insteek heeft tot een goed werkbaar situatie geleid. Wel overweeg ik op een later moment dit onderwerp aan te snijden, maar dan in het kader van een breder overleg tussen het RIVM en de Dopingautoriteit.

Het opnieuw benaderen van WADA, zoals de Raad van Advies adviseert, heeft in de praktijk de vorm gekregen van een ononderbroken en nog steeds voortgaande

gedachtewisseling over het onderwerp. Dit vindt vooral – maar niet uitsluitend – plaats binnen het kader van de WADA NADO Advisory Group waar ondergetekende lid van is.

Uit de reacties van WADA op vragen en stellingen van de leden van deze Advisory Group meen ik te mogen opmaken dat WADA niet alleen openstaat voor verdere discussie, maar dat daarin ook ruimte zal zijn voor herziening van eerder door WADA ingenomen standpunten. WADA heeft het voornemen om in september een (digitale) bijeenkomst te organiseren met alle NADOs die een corona-aangepaste controleprocedure ontwikkeld hebben. Ik zal mij in dat kader opnieuw hard maken voor de door ons gekozen insteek.

Ten aanzien van de gesprekken / interviews met sporters kan ik mij geheel vinden in de voorkeur die de Raad van Advies uitspreekt om deze 'live' te doen als dat enigszins kan. Desondanks moet ik vaststellen dat dergelijke gesprekken tot nu toe toch alleen per telefoon of teleconferentie zijn gevoerd, op basis van afwegingen die zowel de gezondheid van de sporters als die van medewerkers van de Dopingautoriteit kunnen betreffen. Met andere woorden: in de afgelopen periode is het niet mogelijk geweest om dergelijke gesprekken op verantwoorde wijze 'live' te voeren, ondanks de voorkeur die ikzelf en mijn collega's – net als de Raad van Advies – hiervoor hebben. Voor elk in de komende periode nog te voeren gesprek zal opnieuw deze afweging gemaakt worden.